

GUBANC

Drága Nővérem!

Nem tudom elmondani, hogy mennyire hiányzol. Hiányoznak a hosszú beszélgetéseink, a véget nem érő viccelődések, hiányzik az összes képtelen ötleted és történeted, hiányzik az, hogy mindig két lépéssel a föld felett jársz, és hiányzik a hatalmas nagy szíved, amin keresztül olyan érzékenységgel, és annyi érzelemmel tudtál a világ felé fordulni. Az elmúlt nyolc hónapban bizonyos helyzetekben újra és újra eszembe jutott, hogy mennyire jó lesz neked elújságotlani valamit, jó alaposan átrágni együtt, vagy csak nevetni egyet rajta közösen. Ilyenkor mindig nyilvánvalóan érkezett a felismerés, hogy ez most egyáltalán nem lehetséges, és lehet, hogy már sosem lesz az. Legalábbis olyan formában, mint eddig, szinte biztosan nem. És ez most azért is nagyon fájdalmas, mert nagyon gyorsan vesztettük el azt, ami tavaly kialakult kettőnk között, hogy te lettél az első számú bizalmasom, hogy volt, amikor többet beszélgettem veled, mint bárkivel, aki itthon volt, hogy különlegesen közel kerültünk egymáshoz. Nehéz elfogadni, hogy egyszer csak eltűntél, talán örökre, és hogy ez az állapot lehet, hogy sosem fog visszaállni. Valójában nem tudom elfogadni, most még biztosan nem. Még mindig arra vágyom, és sokszor teljesen tudattalanul erre gondolok, hogy egyszer csak visszatérsz, egyszer csak itt leszel közöttünk úgy, ahogy mindig is voltál, mintha mi sem történt volna. Bánom, hogy sosem hangsúlyoztam eléggé, milyen fontos vagy nekem, bánom, hogy sose kértem bocsánatot a korábbi bántásokért, és bánom azt is, hogy most is olyan sokszor akaratlanul bántalak, csak mert nem tudtam még megszokni a mostani, intenzív indulatok vezérelte énedet. És kérek, bocsáss meg ezért, hogy ez eddig még nem sikerült, az elmúlt fél év nekem is sok kihívással járt, adj egy kis időt, és ígérem, megtanullak elfogadni, szeretni így!

Beszélni szeretnék róla, de nem mindig lehet, beszélni szeretnék róla, de nem tudom, hogyan. És úgy tűnik, a körülöttem lévők sem. Ők félnek kérdezni, én félek előhozakodni vele. Ahogy telik az idő, még jobban. Úgyhogy leginkább magamba zárom, úgy teszek, mintha mi sem történt volna, egyedül szinte csak a barátaimnak mesélek erről, de nekik is egyre ritkábban, félek, hogy túl sok terhet teszek rájuk. Az élet végülis megy tovább, más dolgok is vannak a baleseten kívül, ideje azokkal foglalkozni.

Minden ember álarcot visel, és ezek mögé bújva működik a mindennapokban. Nem ismerjük egymást valójában, fogalmunk sincs, hogy mi zajlik a környezetünkben lévő emberekben a jelmez mögött, de az, hogy felfedjük gyengeségeinket, hogy bevalljuk, hogy mi is emberek vagyunk minden hibánkkal együtt – van, hogy kétségbe esünk; van, hogy mi se tudjuk a helyes választ; van, hogy megbántanak; hogy megtorpanunk, és nem tudjuk, merre tovább – na, ez olyan elképzelhetetlennek és ijesztőnek tűnik, hogy helyette játsszuk tovább a magunknak kijelölt szerepet, már-már belekényelmesedünk, sőt, egy idő után ha akarunk, se tudunk kilépni belőle. Hiszen ha a gondosan felépített védőfalon repedés ütne ki, esetleg összeomlana, hirtelen ott állnánk a többiek előtt teljesen védtelenül, kiszolgáltatva nekik, miközben magunk körül csupa-csupa erősnek és rendíthetetlennek tűnő embert látunk még mindig. És ha egyszer elkezdenénk lebontani ezt a falat...?

Ha belegondolok, hogy az elmúlt félévben mi mindent kellett végigcsinálnom...: kanállal ettettem a három évvel idősebb nővéremet; megtanultam fertőtleníteni a sebeit; bentmaradtam vele ameddig csak lehetett a kórházban, amikor a szüleim nem tudtak; gyerekmesét mondtam; felnőtt könyvet olvastam neki; diktáltam belé az ételt; fogtam a kezét, hogy ne piszkálja a belőle kiálló csöveket; igyekeztem válaszolni az állapota felől érdeklődő kérdésekre; járókeret voltam; megmosdattam; megtanultam kitisztítani a szondáját; beszéltem vele százszor, ezerszer a halálról, és nyugtatni próbáltam; elviseltem az akaratosságát, nyersségét, és hogy szinte minden körülötte forog; délutánonként több órát töltöttem az ágya mellett a kórteremben; otthon egy darabig háztartást vezettem; közben iskolába jártam, és próbáltam folytatni mindent, mintha semmi, az égvilágon semmi... jó, hogy akkor nem gondoltam bele, talán úgy nehezebb lett volna.

Légy türelemmel, mondja mindenki, aki pár óráig, vagy időnként egy-két napig megtapasztalja, hogy milyen most *Nővéremmel*. Türelem, hát jó, pár óráig, esetleg egy-két napig nekem is megy, nem ez a probléma, csak ahogy a pár óra egy-két nappá nyúlik, és mindennapokká válik, a türelem is úgy rövidül, az én türelmem. És akkor még tegyük hozzá azt, hogy ez a *Nővérem*, akivel most türelmesnek kell lennem, egyáltalán nem ugyanaz, akit tizennyolc éven keresztül ismertem, őt most elvesztettem, hirtelen kicserélték, és nem olyan egyszerű ezt elfogadni, az ebből adódó frusztráltságot türelemmé alakítani. De próbálkozni kell. Türelem.

Mosodát keresek, hat napi ruhát hoztunk eredetileg, apám csak egy váltás pólót és pár alsónadrágot, amikor a baleset estéjén fejvesztve elindult felénk, ehhez képest már több, mint tíz napja itt vagyunk. Plusz a ruháink egy része csupa vér, azon valószínűleg a mosógép sem segít. Végre találok egy helyet, nagy zsákokban odaviszem a ruhát, mosószerrel veszek, berakom a mosást, füllesztő meleg van bent, inkább kimegyek a parkba várakozni. Van negyven percem, megpróbálok olvasni, nem köt le, aztán *Nővérem* barátnőjének írok, részletes leírást adok *Nővérem* állapotáról, kérem, hogy küldjön neki hangüzenetet, hogy következő nap lejátszhassam a kórházban. Az embereket nézem, furcsa, hogy nekik ez egy egyszerű szerda délután, az élet nem állt meg, az élet megy tovább. Hogy lehet ez? - gondolkodom, aztán visszamegyek, lejárt a mosás.

- Anya, valaki felajánlott pár hétre egy lakást, talán ott kényelmesebben elférünk. Mi legyen?
- Mindegy, ha csak nincs messze a kórháztól.
- Anya, mit kérnél ebédre?
- Mindegy.
- Anya, van kedved a kórház előtt bemenni a városba sétálni?
- Mindegy.
- Anya, nem iszol?
- Mindegy.
- Anya...
- Mindegy.

Felkelek, végigcsinálok gyorsan a reggeli rutint: fürdőszoba, tea, felöltözés. Meditálok, hátha sikerül *Nővéremről* elterelni a gondolataimat. Ennem is kéne valamit. Pipa. Bekapcsolom a porszívót, nappali, konyha, fürdő, hálószobák. Hoppá, nem töröltem port. Akkor újra. Nappali, konyha, fürdő, hálószobák. Egy porszem sem maradhat sehhol. Kisuvickolom a mosdót, a kádat, mindennek csillognia kell, tükör, csempe, minden ragyogóan tiszta kell legyen, mikor anya egy hónap után először hazajön.

Ahogy megérkezik, szétpakolja a cuccait. Mindent beborít, oda a rend, oda a tisztaság, anélkül, hogy észrevette volna. Nem lehet emiatt neheztelni rá.

A pszichológus azt mondja, nagyon éretten, felnőttesen kezelem a baleset óta kialakult helyzetet. Lehet. Én gyerekeknek érzem magam, egy kisgyerekeknek, aki arra vágyik, hogy valaki átkarolja, és azt suttogja a fülébe: minden rendben van. Minden rendben lesz.

(átkarolom magam, és azt suttogom magamban: minden rendben van, minden rendben lesz)

(másvalakire vártam)

Nagymamám novemberben megkérdezte, hogy velem mi van, és aztán hozzáfűzte, hogy „ugye mostanában mindenki csak *Nővéremmel* foglalkozik, de arra senki sem figyel, hogy te hogy vagy”. Olyasvalamire tapintott rá ekkor, amit addig mindenki természetesnek vélt, én is, és épp ezért beletelt egy kis idő, mire megfogalmazódott bennem hiányként. Pedig valóban, néha mintha nem is léteznék, úgy telt el egy-egy családi, baráti találkozó, máskor meg ismerősök kérdezgettek engem a balesetről, de szinte csak nővéremről érdeklődtek, és érthetetlen volt számomra, hogy az emberek, akikkel nap mint nap találkozom, miért nem gondolnak soha bele, hogy én is átéltem, és átélem azóta is a következményeit.

Mindig nekem kell kezdeményeznem, mintha csak nekem lenne fontos, hogy normálisan működjön a családjunk, mintha csak nekem lenne fontos, hogy megbeszéljük a konfliktusokat, mintha csak nekem lenne fontos, hogy egy élhető otthoni légkört alakítsunk ki. És ez olykor kiábrándít, olykor belefáradok, olykor elegendem lesz belőle, hogy nekem kell mindig megtennem az első lépést. Pedig elvileg én vagyok a családban a leginkább gyerek. Lehet, hogy tényleg csak nekem fontos?

Undok vagyok, és türelmetlen, úgy viselkedem, mint aki képtelen megérteni, hogy *Nővérem* ezt most nem direkt csinálja, hülye vagyok, már megint megbántottam, már megint miattam borult ki, pedig minél kevesebb frusztrációnak kéne most kitenni, de képtelen vagyok megőrizni a nyugalمامat. A végén a nővérem fejemhez vágja, hogy mostanában nem lehet beszélni velem, sír, anya vigasztalja, és megróvóan néz rám, miért kellett ezt már megint. Elrontani, mint mindig.

Síszünet van, egy pár barátommal lemegyünk Balatonra. A téli táj kihalt, de nem rideg, ellenkezőleg, csendes, nyugodt. Mintha a béke szigetére jöttem volna, nincs semmi kötöttség: órák hosszat beszélgetünk, zenét hallgatunk, a kemencesutban alszunk, együtt főzünk, nagyokat sétálunk, amikor bejövünk, begyújtunk a kályhába. Valaki hozott gitárt, éneklünk és táncolunk. Chill, nyugi, relax, kikapcs. A világ lelassul, mi feltöltődünk, otthon érzem magam. Sokkal inkább, mint az utóbbi időkben otthon.

Úgy jöttem el otthonról, hogy már megint egész délelőtt érezhető volt a feszültség a leveőben. És most itt vagyok a barátaimmal a tökéletes nyugalom és otthonosság kellős közepén, de mégse tudom ezt teljesen élvezni. Túlságosan lefoglálnak a családból hozott konfliktusok, szinte megbénít, úgy érzem, most nem tudok feloldódni a barátaim között. Pedig mindennél jobban vágyom a társaságukra, mindennél jobban vágyom rá, hogy feltöltsenek, de azt hiszem, képtelen lennék ezt most viszonzni.

Eddig csak a hírekben olvastam, ismerősöktől hallottam, vagy filmekben láttam, hogy ilyen megtörténhet, és nem tudtam felfogni. Most hirtelen mi lettünk azok, akikkel ez megtörtént. És nem tudom felfogni. Ki tudja ezt elmagyarázni?

Az elmúlt hónapokban hirtelen megöregedtem, egyik pillanatban a nővérem még három évvel idősebb volt nálam, aztán tessék, most leelőztem, most ő az én húgom, én pedig az ő nővére, néha a szülő szerepre is előléptetnek. Régebben el-eljátszottam a gondolattal, hogy bárcsak én lennék az idősebb, most el-eljátszom a gondolattal, hogy bárcsak visszaállna minden, bárcsak utolérné önmagát, a huszonegy évét, bárcsak.

Amikor először beléptünk a kórterembe, nem ismertem fel rögtön a nővéremet. Vagy talán nem mertem felismerni. Odaléptem hozzá, megfogtam a kezét: mintha egy élettelen viaszbabut szorongattam volna. Halott hideg volt. A csontomig hatolt ez az érzés, ez nem lehet az én nővérem (de ő volt). Azt hiszem, addig a pillanatig tudtam bent maradni nála, amíg fel nem fogtam, hogy mostantól ő az én nővérem. Az ápolók nem akartak visszaengedni, biztos jól leszek, kérdeztek, biztos, mondtam, és onnantól fogva minden délután órák hosszat a nővérem ágya mellett ücsörögtem.

Ulickaját olvasok, fantasztikus könyv, teljesen beszippantott. Annyi kedvességgel és elnézéssel ír, a lapjain mindenki szerethetővé válik. Bársonyba csomagolja, és puha falatonként adagolja az egyébként nagyon személyes, akár súlyos élethelyzeteket, mérhetetlen tapintattal, hogy az olvasóira, és a szereplőire egyaránt vigyázzon.

A könyv végén a világ – akárcsak az én világom – felfordul. Néhány helyen teljesen magamra ismerem, hirtelen a mi családukról szól a történet, a nővérem fekszik a moszkvai kórházban, én állok ott az ágya mellett. Máshol viszont nem követi a mi történetünket, nem, a valóságban nem jött ki három nap alatt a kómából, a valóságban nem emlékszik rögtön, a valóságban az sem igaz, hogy egyből tud beszélni, és nem, nem, az végképp nem igaz, hogy feladja! Zsenya, hallod, ne add fel, fel kell épülnöd, muszáj felépülnöd!!! Ne add fel, Zsenya!

Már majdnem fél éve nem álmodtam a balesettel. Tegnap megint. Most nem egy az egyben, kicsit más körülmények között játszódott le, de álmomban tudom, hogy ez ugyanaz a baleset, ugyanúgy csak nővérem sérül meg, és ugyanúgy végig megyek az összes lépcsőfokon: halálfélelem, tehetetlenség, bizonytalanság, aggodalom, aggodalom, aggodalom. És megint végignézem az egész jelenetet, csak ez alkalommal egy villamos üti el, végig nézem, végigélem, aztán felébredek.

Már minden rendben, nyugtatom magam, és ennél csak még nagyobb rendben lesz.

Anya nem tudja, hogy amikor közvetlenül a baleset után odamentem hozzá, és más szavak híján azt hajtogattam, hogy „nem, nem, nem”, akkor az a „nem” azt jelentette, hogy nem lesz semmi baj, az azt jelentette, hogy minden rendben lesz, azt jelentette, hogy ő nem tehet semmiről, és hogy nem haragszunk rá. Azt a nemet akkor biztatásnak szántam, ehelyett anyukámnak segítségkérést jelentett, azt jelentette, hogy most az ő megnyugtatóására várok, miközben neki talán még inkább megnyugtatóra volt szüksége.

Azóta, hogy a mentők akkor végre kijöttek, és nővéremen kívül más gondolat is befért már a fejembe, azóta gondolkodom azon, hogy anyukám hogyan fogja ezt elrendezni magában. És azt hiszem, hogy rajtam kívül nem sokan foglalkoznak ezzel. De a választ még én sem találtam meg.

Nincs egy egyetemes, általános valóság, ilyen értelemben ez egy nem létező fogalom. Úgy is mondhatjuk, hogy mindenkinek van egy saját kis szelete a valóságból, és ha megpróbáljuk összeilleszteni ezeket a cikkeket, néhány helyen szinte tökéletesen kapcsolódnak egymáshoz; ezek a közös élmények, amelyekre évekkel később is ugyanúgy emlékszünk vissza. Némely helyen azonban hézagok maradnak, vagy épp, hogy átfedés van közöttük: ezekből lesznek a meg nem értések, a nézeteltérések, rosszabb esetben heves veszekedések. A valóság mindannyiunk számára az, amit a világból látunk, és olyan, amilyen szemüvegen keresztül nézzük. Éppen ezért sose fogjuk tudni teljesen megismerni a másik ember valóságát, elképzelni elképzelhetjük, de biztosra nem mehetünk. Na és mi van akkor, ha valaki valóság-szeletéhez senki még csak meg sem próbál közeledni? És miért siklunk el a mindennapokban mások valósága felett?

Ma volt nővérem féléves kontrollvizsgálaton, az orvosok szerint van még néhány belső sérülés, ami egyelőre nem állt helyre. Ez jó, ez azt jelenti, hogy van még fejlődési lehetőség, van rá esély, hogy érettebb és felnöttebb lesz a nővérem, talán képes lesz összetettebb helyzetek megértésére, talán eljut még az egyértelműbb kommunikációhoz, talán megtanulja kezelni az érzelmeit, talán nem kell, hogy mindig minden róla szóljon, talán nem lesz ilyen akaratos, talán megérti majd a humort, talán jobban átlátja majd a társas helyzeteket, talán jobban hasonlít majd a régi önmagára, talán visszakapjuk a régi *Nővéremet*. Talán. Addig is: Türelem!

Ijesztő belegondolni abba, hogy amikor szeptemberben ott ültem a még eszméletlen nővérem kórházi ágya mellett, persze az aggodás szemüvegén keresztül, de ugyanúgy tudtam viszonyulni hozzá, mint a baleset előtt. Ha valaki kimondta a *Nővérem* nevet, ugyanaz a kép jött elő bennem, mint amikor korábban gondoltam rá, keveredve természetesen egy nagy adag félelemmel és féltéssel, de mégis, ugyanaz volt. És most... Most az a meleg, egyértelműen csak az én bohókás, néha szörnyen idegesítő, de végtelenül szerethető nővéremhez kapcsolódó érzés helyett egy nyomasztó érzés jelenik meg bennem, mintha hirtelen az egész belsőm sóhajtozni szeretne. A hús-vér emberhez hasonlóan az általa előhívott benyomásaim is sokkal feszültebbek, zaklatottabbak lettek, akárha sok-sok apró *Nővérem*-másolat élne bennem. Néha nehezemre esik felidézni a baleset előtti nővéremet, és rettegek attól, hogy el fogom felejteni.

Ha *Nővérem* akkor nem aludt volna, ha én figyelmeztettem volna anyát, ha nővérem biztatása ellenére a szokott helyemre ültem volna hátul, és nem fogadtam volna el a felajánlott anyósülést... Pillanatnyi döntések hatására, és egy másodperc leforgásával megváltozott minden, és ami elkerülhető lett volna, mégis megtörtént, pedig nem nővéremmel kellett volna történnie.

Néha akaratlanul is eszembe jut, hogy mi lett volna, ha a szokott helyemen ülök, ha engem ér az ütés, nem igazságos, hogy a nővérem egy szempillantás alatt majdnem elvesztett mindent, mi lett volna, ha én lennék a helyében, vajon tudnék-e olyan hősiezen küzdeni, mint ő, vajon én is más emberként térnék-e vissza. Tulajdonképpen nővérem figyelmessége miatt történt ez mégis így, mintha előre tudta volna, hogy mi fog történni, és feláldozta volna magát értem.

Fáj, hogy nincs itt *Nővérem*, hogy elmondhassam neki, milyen volt az első randim. Fáj, hogy nincs itt velem, hogy ő legyen az első, akinek elújságolom, hogy találkoztam egy fiúval. Hiányzik a tanácsa, hiányzik, hogy együtt nevéssünk a kellemetlen pillanatokon, hiányzik az, hogy velem együtt izguljon, és hogy ő legyen az elsőszámú bizalmasom, akit mindenbe beavatok. Illetve nagyon is itt van, és nagyon is elmeséltem neki, de ez nem ugyanaz a nővérem. A reakciója sokkal inkább olyan volt, mint egy kibírhatatlan, idegesítő kishúgé, aki még nem elég érett a témához, ennek megfelelően pedig csak gúnyolódik velem. Finoman szólva: gyerekes. *Nővérem*, hiányzol, *Nővérem*, ugye egyszer még visszakapunk?

Nővéremék elutaztak, már több, mint egy hete nem láttam őket, szinte alig beszélünk. Most ketten vagyunk itthon anyukámmal, nyugalom van és csend, végre jut idő egymásra, jut idő beszélgetni. Jól esik ez a kis békesség, szükségem volt már egy kis időre *Nővérem* nélkül, hogy feltöltssem a türelem-raktáramat, hogy ne szembesüljek az otthon töltött idő minden pillanatában nővérem másságával, faragatlanságával. De most már, egy hét után hiányzik. Tudom, ha hazaér, szinte rögtön vissza fogunk térni az eddigi kerékvágásba, megint türelmetlen leszek, ő megint sokat mérgeződik majd rajtam, és goromba lesz velem, de hiányzik, a baleset óta nem voltunk egymástól ennyi időt távol, mintha attól félnék, hogy újra elveszíthetem.

Miután hazaértek, mi csak másnap reggel találkozunk, én iskolába megyek, és ő is indul valahova, álmosan, feszülten készülődik. Odalépek hozzá, hogy megöleljem, örülök, hogy még látjuk egymást reggel. A válasz: erre most nincs időm; azzal pakol tovább. Ekkor jövök rá, hogy neki a mi jelenlétünk nem olyan nagy csoda, ő sosem élte azt meg tudatosan, ahogy elveszít, aztán visszakap minket.

Mikor este újra találkozunk, ingerülten fogad, még otthon sem vagyok, de már feldühíthettem.

Március van, gyönyörű az idő kint, pikk-pakk kitavaszkodott: süt a nap, világosban kelek fel, madárdal kíséri a reggeli sétámat, és napról napra egyre több rügy van a fákon. Kabát nélkül jövök haza, iskola után elmegyünk fagyizni, a szabad délutánjaimon kimegyek az erdőbe, nem bírok egyhelyben ülni, ez tartja bennem egyedül a lelket. Egy citromlepke repül el mellettem, aztán még egy, előjönnek a rózsabogarak, élénksárgán virít a kertünkben a krókusz, kifekszem a napra, szabadnak érzem magam.

Bár most nehezebb, de mégis minden sokkal jobb, mint az előző tanévben. Jó, mert sokat vagyok a barátaimmal, jó, mert könnyebben kezdeményezek beszélgetést, jó, mert több mindenkivel beszélgetek, jó, mert kevésbé tartok másoktól (kivéve azt a pár embert, akitől kicsit jobban). Jó, mert tanulok figyelni magamra, egész jól megy, jó, mert jut idő táncolni, jó, mert folyamatosan feszegetem a határait, és olyan dolgokat lépek meg, amelyek korábban áthidalhatatlannak tűntek. Jó, mert jól akarom érezni magam, mert a baleset után, mikor még nem kezdődött el a sulis életem, elhatároztam, hogy jól fogom érezni magam, hogy márpedig én a lehető legjobban csinálom végig az előttünk álló időszakot, amely könnyűnek csöppet sem ígérkezett, de megvolt benne a lehetőség, hogy jó legyen, és tessék: sokkal jobb.

Tegnap este *Barátnőméknél* aludtam, nagyon szeretek ott lenni. Ilyenkor egy estére belecsoppenek az ő családi életükbe, jó egy nap erejéig máshová tartozni. Órák hosszat beszélgettünk, persze ez ma ásítások formájában visszaköszön, de megérte, semmire nem cserélném fel. Bármit és mindent megbeszéltünk, egyfajta ősbizalom lengte be a teret kettőnk között, senki mással nem szoktam ilyet tapasztalni. Valahogy olyan tökéletes érzéssel tud *Barátnőm* ráhangolódni másokra, ez nem sok emberre igaz. Úgy érzem, előtte teljesen kitárulkozhatok.

Nem tudtam igazán örülni, amikor megszületett az unokatestvérem, nem tudtam, mert erre az örömré télepedett az a tehetetlen aggodás, ami akkor a mindennapok elemi része volt, és az egész családom felett felhőként ült. Épp örömtáncot kellett volna járnunk *Unokatestvérem* születése miatt, de a gondolataink csak *Nővérem* körül forogtak. Sosem fogom elfelejteni azokat a telefonhívásokat, a hangüzenetet, amin a másik, a kétéves unokatesóm nővéremnek mondja, hogy várlak haza autózni. Sosem fogom elfelejteni, hogy nagybátyám a kiírt szülés előtt pár nappal, megkockáztatva felesége otthon hagyását kivonatozott hozzánk, csak hogy láthassa *Nővéremet*. És azt sem fogom elfelejteni, hogy milyen volt végignézni, mikor valamelyik családtagom először pillantotta meg a felismerhetetlenségig torzult nővéremet a kórházi ágyon feküdve, rövidre nyírt hajjal, tele drótokkal, élettelenül.

Nem tudtam igazán a barátnőmre figyelni, és őt vigasztalni a nagymamája halálakor, nem tudtam igazán ott lenni neki a gyász legelső szakaszában. Teljesen máshol járt a figyelmem; mikor ő a halálhírt kapta, én éppen a következő üzenetet olvastam apukámtól: a kórházba telefonáltam, mikor egy hang így szólt bele a telefonba: „szia, apa”. Épp vége lett a töri órának, kiviharoztam a teremből, és azonnal hívtam apát, jól értettem-e, ez most azt jelenti, hogy... Ez most tényleg azt jelenti? És tényleg azt. Sírtam és nevettem egyszerre, aztán se sírni se nevetni nem tudtam, olyan volt, mintha az egy hónapja tartó dermedtség után először lélegezhettem volna. Rögtön próbáltam elérni anyát, aki ott volt *Nővérem* mellett, vedd fel, vedd fel kérlek, de semmi, hívtam újra, nincs válasz. Következő órára nem mentem be addig, amíg nem hívtak vissza. Videotelefonáltunk, nővérem arcán hetek óta először mosoly ragyogott, most én nem tudtam beszélni, csak nézni, nézni, hogy visszatért az élet belé, persze a hangja még elhaló volt, persze gyorsan elfáradt, és inkább összefüggéstelen szavak hagyták el a száját, de itt volt közöttünk, most már tudtuk, hogy ért és hall minket, hogy tud velünk kommunikálni, és most már rendben lesz minden, most már tényleg rendben lesz.

Élet, halál, gyász és öröm, az élet körforgása ment tovább szakadatlanul, miközben a mi családunk valahol a kettő között lebegett.

Túl sokat foglalkozom magammal, túl önző vagyok, túl sokat várok el a családomtól (elsősorban: anyukámtól, másodsorban: nővéremtől), amikor is pedig sokkal inkább én kéne adjak nekik, mert most már tudom, hogy mögöttem ott állnak mások, akikre számíthatok, de ha nem én, akkor anya felé ki fog kellő megértéssel és támogatással fordulni? És ha én nem, akkor ki lesz a nővéremmel a végtelenségig türelmes, ki fogja betölteni a testvér szerepét, akiben minden áron megbízhat? El kéne engedjem ezt az akaratosságot, amivel az egészen kis gyerekek próbálják felhívni magukra a szüleik figyelmét, és meg kéne értsem, hogy én most sokkal inkább vagyok egy segítségnyújtásra, támogatásra alkalmas személy, mint az, akitől én ezt jelen pillanatban elvárom. Még akkor is, ha ez nem most kezdődött, ha anyukám már több éve nem működik számomra valódi anyaként, most az én próbatételem, hogy vajon el tudok-e rugaszkodni ettől, képes vagyok-e türelemmel és elfogadással kezelni ezt a helyzetet. Ez az igazi kérdés, most kell igazán felnőnem, most kell igazán megtennem minden tőlem telhetőt.

Örökkévalóságnak tűnt, és akármennyi idő eltelhetett, mire elmondták nekem, hogy *Nővérem* lélegzik. Tehát él, ennyi biztos. Addig a pillanatig én ott gubbasztottam az út mentén, csupa üvegszilánk voltam mindenhol, és csak annyit érttettem meg, hogy nem reagált, nem válaszolt mikor anyukám megkérdezte, hogy mindenki jól van-e. Csak annyit érttettem meg, hogy ott feküdt hátul, a fejéből dőlt a vér, és eszméletét veszítette. Nem. Nem, nem, nem. Ez biztos, hogy nem történt meg velünk.

A következő örökkévalóság az volt, ameddig a mentők kiérkeztek. Amikor odaértek, valamiféle megnyugvás fogott el, ha ezt lehet annak nevezni. Ők tudják a dolgukat, most már jó kezekben lesz. Ez egészen addig tartott, amíg helikopteres mentőt nem hívtak. Az nem lehet, hogy ennyire komoly a helyzet.

Az is egy örökkévalóság volt, mire a baleset másnapján végre beengedtek minket a kórházba. Az egész délelőtt várakozással telt, csak ültünk és vártuk a hívást, hogy mehetünk. Nem éreztem semmit, ugyanaz a bamba üresség vett körül kívül és belül. „Nem ígérhetünk semmit, *Nővérem* életveszélyes állapotban van”, csengtek a szavak a fülemben; ezt visszhangozta minden körülöttem. Hullámokban elfogott a pánik, talán akkor utoljára engedtem a gondolatot beférkőzni a fejembe, hogy mi van, ha (nem tudom kimondani), hogy látom-e még élve. Szabad kiabálni, mondták a szüleim, szabad, de senki nem kiabált.

Álmomban barátnőmmel úszunk ketten a Dunában, mikor ő fuldokolni kezd. Minden erőmet bevetem, hogy segítek neki, próbálom fenntartani, kihúzni a vízből, segítségért kiálltok, de minden hiába. Mielőtt kiérnének a partra, elfogy a levegője, halott barátnőmet a kezemben tartom. Nem tudtam megmenteni. Őt sem. Nővérem az egészet a partról figyelő lemondó tekintettel, a szememre veti, hogy neki se voltam képes segíteni, egy hónapon belül két embert hagytam cserben. Azzal hátat fordít nekem és elmegy. Barátnőmet még mindig a kezemben tartom.

Sokan olyan szépen beszélnek nővéremről, olyan szépeket és kedveseket mondanak róla, hogy azt érzem, én nem tudtam kellőképpen értékelni, amíg ilyen volt *Nővérem*, nem vettem észre, annyira természetesnek és magától értetődőnek tűnt, hogy átsiklottam felette. És először most, amikor már csak a hiánya maradt, utólag gondolok ebbe bele. Hogy milyen csodálatos nővérem volt, lesz nekem, és van most is, csak kicsit elrejtve!

Az üvegszilánkok okozta vágásokat, mint a baleset örök lenyomatát hegek formájában hordozom tovább testemen. Ugyan alig észrevehetőek, de mégis gondoskodnak arról, hogy a baleset emléke folyton itt legyen velem. Vajon a kevésbé kézzelfogható nyomaival mi lesz? Lesz-e olyan, amikor erre az időszakra lezártként tudok majd visszatekinteni? Lesz-e olyan, amikor már nem érzem a mindennapokban ennyire állandó hatását, amikor az összes mostani kétség és bosszúság is csak apró heggé jelentéktelenedik? Lesz-e olyan, amikor már tovább tudunk lendülni egyenként, és családként is? És vajon ki hogyan lendül majd tovább? *Nővérem* rendbejön? Anyának lesz elég ereje talpra állni? Azt most már tudom, hogy mellettem nagyon sokan állnak, akikbe kapaszkodhatok, ha szükségem van erre. És tanulok is kapaszkodni. De vajon tudok-e majd segíteni a többieknek is, vajon képes leszek-e a rosszul berögzült reakcióimat, amelyek most csak további konfliktusokhoz vezetnek, megértésbe átfordítani, és a többieket kellőképpen támogatni? Vajon családként ki tudunk-e keveredni ebből a helyzetből úgy, hogy mindent, amit csak tanulhattunk belőle, a hasznunkra fordítunk?

Szétzilál vagy összetart? Tudunk-e változni, alkalmazkodni? Képes leszek-e a többieket segíteni a felépülésben? Egyáltalán, felépül-e a nővérem teljesen? És anyám megbirkózik-e mindennel, amivel a saját maga jóllétéért meg kell? Szétzilál? Összetart? Mi lesz a családdunkkal ezután?